ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Rutsche v právní věci žalobce: **P. F.**, zast. JUDr. F. D., obecným zmocněncem, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Jihlava, Žižkova 57, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 3. 2011, č. j. KUJI 17216/2011, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2011, č. j. 57 A 52/2011 - 21,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2011, č. j. 57 A 52/2011 - 21, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Výrokem 2) rozhodnutí ze dne 21. 12. 2010, č. j. OD/745/10/RS, uznal Městský úřad Žďár nad Sázavou žalobce vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích dle § 22 odst. 1 písm. i) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon č. 200/1990 Sb.“), v souvislosti s porušením § 4 písm. a) a § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon č. 361/2000 Sb.“).

Uvedeného přestupku se dopustil tím, že dne 15. 3. 2010 v 12:15 hodin jel jako řidič nákladní soupravy složené z nákladního vozidla LIAZ 150 reg. zn. X a přívěsu Panav PS 217 reg. zn. X po silnici I. tř. č. 19 ve směru od obce Hamry nad Sázavou směrem k obci Sázava, přičemž se v km 164,144 při průjezdu pravotočivé zatáčky na mokré vozovce nechoval ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, nepřizpůsobil rychlost jízdy zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě – s ohledem na šířku jízdní soupravy, povětrnostní podmínky a jiné okolnosti, které je možno předvídat. Při míjení se s nákladní soupravou složenou z nákladního vozidla IVECO EUROCARGO reg. zn. X a přívěsu PM

35 V reg. zn. X řidiče J., který jel ve směru od obce Sázava k obci Hamry nad Sázavou, nedodržel technicky bezpečný boční odstup v závislosti na rychlosti, kterou jel, v důsledku čehož došlo k vybočení vleku Panav vlevo a následně ke vzájemnému střetu levé přední části protijedoucího nákladního vozidla řidiče J. s levou přední částí přívěsu jím řízené nákladní soupravy. Po střetu byl přívěs odhozen do pravého silničního příkopu. Nákladní vozidlo soupravy řidiče J. bylo po střetu odhozeno do protisměru, kde levým bokem narazilo do motorového vozidla Peugeot 206 reg. zn. X řidiče P. a dále narazilo pravým bokem do motorového vozidla Škoda Octavia řidiče C.

Za přestupek byla žalobci uložena pokuta podle § 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 22 odst. 8 zákona o přestupcích ve výši 4.000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

Z protokolu o nehodě správní orgán mimo jiné zjistil, že uvedený úsek silnice I. tř. č. 19, na kterém došlo k nehodě, je nepřehledný, kde vlivem profilu komunikace není z obou stran vidět konec zatáčky. V místě dopravní nehody měla vozovka šířku 5 metrů a nebyla rozdělena na dva jízdní pruhy. Vozovka byla z obou stran označena bílou čárou, po obou stranách vozovky byla krajnice o šířce 0,5 metru.

Z fotodokumentace vyplynulo, že žalobce jel podle záznamu na tachografovém kotouči vozidla těsně před střetem s protijedoucí soupravou rychlostí přibližně 76 km/h.

Správní orgán se ztotožnil se závěry vypracovaného znaleckého posudku, ze kterého mimo jiné vyplývá, že na vznik a průběh dopravní nehody je možno z technického hlediska usuzovat ze zanechaných stop, rozsahu a způsobu poškození vozidel, konečné polohy vozidel po nehodě, z technicky přijatelných výpovědí účastníků a svědků nehody a uspořádání komunikace v době nehody.

Porovnáním šířky vozovky se šířkou protijedoucích vozidel bylo zjištěno, že tyto se přibližně shodují. Vzhledem k tomu, že u vozidel nedošlo při jejich míjení ke kontaktu (ani venkovními zrcátky), je podle znalce zřejmé, že obě vozidla těsně před střetem musela jet při pravém okraji vozovky, popřípadě částečně po krajnici.

Dle vypracovaného posudku jeli oba řidiči v uvedeném úseku s ohledem na šířku vozovky rychlostí, která jim neumožňovala dodržet při svém míjení ani minimální technicky bezpečný boční odstup. Dopravní nehodě podle tohoto posudku mohl zabránit žalobce, pokud by s dostatečným předstihem, vzhledem k tomu, že vjížděl do pravotočivé zatáčky, snížil rychlost jízdy jím řízené soupravy, a to tak, aby nedošlo k vybočení vleku. Pokud by nedošlo k vybočení vleku vlevo, soupravy by projely bez kontaktu. Řidič vozidla Iveco E. J. nemohl podle posudku nehodě zabránit, neboť nemohl předpokládat, že přední část přívěsu protijedoucí soupravy vybočí vlevo. Oba řidiči vozidel nedodrželi podle znalce při svém míjení technicky bezpečný boční odstup. Oba řidiči nepřizpůsobili rychlost své jízdy šířce vozovky s ohledem na šířku svých souprav. Vzhledem k šířce souprav a šířce vozovky bylo k bezpečnému minutí nutné, aby řidiči jeli minimální rychlostí, tj. přibližně do 10 km/h. Přitom bylo třeba, s ohledem na malou šířku vozovky, využít při míjení i krajnice. Nedodržení technicky bezpečného minimálního bočního odstupu při míjení souprav mělo za následek, že i relativně malé vybočení přívěsu vozidla Liaz vedlo k nehodě.

Proti prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 3. 2011, č. j. KUJI 17216/2011, zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

Na základě podané žaloby Krajský soud v Brně rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Soud se ztotožnil s postupem správních orgánů potud, že pro náležité zjištění skutkového stavu bylo na místě nechat vypracovat znalecký posudek. Při jeho vypracování však musí znalec vycházet ze všech dostupných podkladů, tedy např. z listinných důkazů, výpovědí účastníků dopravní nehody, svědků atd. Toto se v daném případě nestalo a ani nemohlo stát, neboť znalec byl ustanoven předtím, než bylo zahájeno přestupkové řízení. Znalec tak měl k dispozici pouze spis Policie ČR. Jak sám znalec uvedl, vycházel mimo jiné i ze skutečností, které uvedli oba řidiči obvinění z přestupkového jednání, jakož i osoby, které za uvedenými dvěma vozidly jely, a osoba jedoucí jako spolujezdec v jednom z vozidel, které byly účastníkem dopravní nehody.

Policisté však po těchto osobách nežádali podání vysvětlení, do spisu dodali pouze úřední záznamy o tom, jak jmenovaní viděli průběh dopravní nehody a situaci na místě samém. Úřední záznamy nebyly podepsány účastníky nehody, ani těmi, kteří se mohli k průběhu nehody vyjádřit. V době, kdy byl posudek vypracován, tedy nebyli ještě účastníci dopravní nehody vyslechnuti při ústním jednání a nebyli slyšeni ani svědkové dopravní nehody po řádném poučení podle § 55 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“). Podle názoru krajského soudu tedy znalec nemohl při hodnocení nehodového děje vycházet ze záznamů založených v policejním spise.

Zmocněnec žalobce měl ke znaleckému posudku výhrady a požadoval jeho doplnění, což správní orgán prvního stupně neučinil a ani nenařídil ústní jednání, ke kterému by alespoň znalce předvolal, seznámil jej s tím, co uvedl po zahájení správního řízení po řádném poučení žalobce a co uvedli svědkové dopravní nehody. Protokoly o jejich svědecké výpovědi jsou ve správním spise založeny, nicméně znalec s nimi seznámen nebyl, neboť k jejich výslechu došlo až po vypracování znaleckého posudku. Tvrzení žalovaného uvedené v napadeném rozhodnutí, podle kterého byla zmocněnci žalobce dána možnost vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, proto nemá oporu ve správním spisu.

Krajský soud tak dospěl k závěru, že k vypracování znaleckého posudku neměl znalec k dispozici dostatečné podklady, a proto zůstává zatím otázkou, zda byl skutkový stav zjištěn náležitě. Soud proto napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Rozsudek krajského soudu napadl kasační stížností žalovaný (dále jen „stěžovatel“). Dle jeho názoru je tento rozsudek v rozporu se zákonem, neboť soud v předcházejícím řízení nesprávně posoudil otázku rozsahu dokazování, které bylo nutné ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Námitky zmocněnce obviněného směřovaly především k tomu, že nebyl rozfázován nehodový děj, nebyly zaměřeny výhledové poměry apod. Veškeré tyto námitky však byly vyvráceny, aniž by bylo třeba doplňovat podklady rozhodnutí o výslech znalce.

Chtěl-li obviněný položit znalci otázky, bylo jistě možné, aby prvostupňový správní orgán nařídil nově ústní jednání a znalce k věci vyslechnul. Zmocněnec

obviněného však žádné takové návrhy nevznesl, ač mu v tom nic nebránilo. Správní orgán proto neměl důvod znalce k jakémukoliv jednání přizvat.

Znalecký posudek byl vypracován především na základě pořízené fotodokumentace a korespondence poškození vozidel ve spojení s místem dopravní nehody (tzn. šířka vozovky, existence zatáčky, ve které došlo k nehodě, apod.). Za situace, kdy k bezpečnému projetí zatáčky bylo nutno, aby oba řidiči jeli rychlostí přibližně do 10 km/h, je podle žalovaného zřejmé, že při rychlosti obviněného přibližně 76 km/h těsně před nehodou (dle záznamu na tachografovém kotouči), nemohl za žádných okolností přizpůsobit svou rychlost dané situaci. Pro určení rychlosti, v jaké bylo možno zatáčkou bezpečně projet, stejně jako pro určení rychlosti obviněného, není podle žalovaného třeba vycházet ze svědeckých výpovědí. Na základě uvedených údajů ve spojení s fotodokumentací a korespondencí poškození si lze učinit jednoznačný závěr o tom, že obviněný se přestupku dopustil, aniž by bylo nezbytně nutné vycházet i z dalších podkladů, jako jsou výslechy účastníků, svědků nehody apod.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Skutkový stav tak, jak byl ve věci popsán správními orgány, považuje za dostatečně zjištěný, a proto z něj vycházel sám i při rozhodování o kasační stížnosti.

Podle § 3 správního řádu nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

Podle § 22 odst. 1 písm. i) zákona č. 200/1990 Sb. se přestupku dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích porušením zvláštního právního předpisu způsobí dopravní nehodu, při které je způsobena na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí hmotná škoda převyšující zřejmě částku 100.000 Kč.

Podle § 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. je každý při účasti na provozu na pozemních komunikacích povinen chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu.

Podle § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. musí řidič přizpůsobit rychlost jízdy zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.

O věci uvážil Nejvyšší správní soud takto:

Sporná otázka v daném případě spočívá v tom, zda správní orgány zjistily *„stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti“* v rozsahu nezbytném pro soulad jejich rozhodnutí s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Dle názoru Nejvyššího správního soudu žalovaný, jakož i prvoinstanční správní orgán tomuto zákonnému požadavku dostály, a to přestože znalec, jenž vypracoval ve věci znalecký posudek, nebyl přímo konfrontován s námitkami žalobcova právního zástupce, resp. neměl k dispozici výpovědi účastníků a svědků nehody, které by byly učiněny po poučení podle § 55 správního řádu.

Prvostupňový správní orgán si opatřil pro své rozhodnutí dostatečné množství podkladů pro to, aby si mohl učinit o skutkovém stavu úsudek a tento následně podřadit příslušným právním normám. Podkladem mu byly mimo jiné úřední záznamy výpovědí všech účastníků dopravní nehody, resp. svědků, pořízené bezprostředně po dopravní nehodě; ve věci byl vypracován znalecký posudek Ing. Janem Šlosárkem, podle kterého jeli oba řidiči v uvedeném úseku s ohledem na šířku vozovky rychlostí, která jim *„neumožňovala dodržet při svém míjení ani minimální technicky bezpečný boční odstup“*. Dopravní nehodě mohl zabránit žalobce, *„pokud by s dostatečným předstihem, vzhledem k tomu, že vjížděl do pravotočivé zatáčky, snížil rychlost jízdy jím řízené soupravy, a to tak, aby nedošlo k vybočení vleku“*. Ani jeden z řidičů nedodržel při svém míjení technicky bezpečný boční odstup. Ani jeden z řidičů nepřizpůsobil rychlost své jízdy šířce vozovky s ohledem na šířku své soupravy. Vzhledem k šířce souprav a šířce vozovky bylo k bezpečnému minutí nutné, aby řidiči jeli minimální rychlostí, tj. přibližně do 10 km/h, přitom bylo třeba využít při míjení i krajnice.

Součástí správního spisu je dále protokol o výslechu svědka Ing. Bc. L. C. ze dne 13. 12. 2010 (k ústnímu jednání se zde dostavil také žalobcův právní zástupce), jakož i protokol o ústním jednání ze dne 16. 12. 2010, podle kterého byl JUDr. D. seznámen s kompletním spisovým materiálem tvořícím přestupkový spis – 160 listů (posudek je založen na č. l. 57 a násl. spisu) a bylo mu umožněno shlédnout pořízenou fotodokumentaci uloženou na CD.

Po uvážení věci se Nejvyšší správní soud ztotožnil s názorem stěžovatele, že v projednávaném případě bylo ze správním orgánem nashromážděných materiálů možné učinit si dostatečnou představu o průběhu nehodového děje. Rovněž dle názoru Nejvyššího správního soudu je pak z hlediska znaleckého posouzení rozhodná fotodokumentace a korespondence poškození vozidel ve spojení s místem dopravní nehody, jakož i technicky doložená rychlost vozidla žalobce, spíše než výpovědi účastníků či svědků nehody, navíc učiněné po delším časovém odstupu (když důkazní hodnota jejich výpovědí učiněných již bezprostředně po nehodě je nanejvýš sporná – srov. obsah správního spisu). Konkrétní okolnosti nehody (šířka vozidel ve vztahu k šířce vozovky, rychlost obou souprav atd.) jsou tedy v daném případě dostatečně jednoznačně určujícími faktory svědčícími o porušení vytýkaných ustanovení zákona žalobcem, a jakékoli další dokazování proto nebylo na místě.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že ve věci byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, ve smyslu § 3 správního řádu. Tento byl následně prvoinstančním správním orgánem, jakož i posléze žalovaným správně vyhodnocen a podřazen na věc dopadajícím právním normám. Spisový materiál tedy představuje dostatečný podklad pro vydaná správní rozhodnutí, a konfrontace znalce s žalobcovým

zástupcem, resp. výpověďmi účastníků (svědků) nehody po poučení ve smyslu § 55 správního řádu nebyly pro náležité zjištění skutkového stavu nutné.

Lze tak uzavřít, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně trpí vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud jej proto zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne současně o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. června 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu